

Rendőőr

(Éjfél felé, amikor hazaballagok a hótól ordas februári holdfényben, az utcasarkon megpillantom a rendőrt. Naponta látom őt, azaz mindig mást és mást, mint egy fajképet, amely nem változik azáltal, hogy a személy cserélődik. Sapka, csizma, prémes télikabát, deréköv, töltött Frommer-pisztoly, kard. Már nem az a humorosan kedves, kövér, harcabajszú alak, kit valaha ismertem, nem a röndér, csak a rendőr, de azért délceg, egészséges, nyugodt és nyugtató. Ebben a pillanatban megértem a szász királyt, aki valaha ittjártában azt mondotta, hogy a világ legszebb katonája a rendőr. Már percek óta figyelem. Mit mivel? Áll és áll, egyet lép jobbra, egyet lép balra, sétál akkorka területen, mint egy börtöncella, majd ismét áll, vár, szemléli az útestet, észrevesz engem, vigyáz rám, mint egy eltévedt gyermekre az éjszakában. Melegség fut át rajtam. Vajon mire gondolhat ilyenkor? Talán a csillagokra, talán a szalonnára. Odalépek hozzá.)

– Biztos úr. (Tudom, hogy nálunk udvariasságból senkit sem neveznek tulajdon nevén. A rendőr: „biztos”, az altiszt: „főfelügyelő”, a színész: „művész”, az író: „mester” vagy „főszerkesztő”).

– (Némán tiszteleg.)

– Mióta posztol itt?

– Nyolc órától fogva. Mingyárt váltják az öreg őrszemet.

– Ki az az öreg őrszem?

– Aki már négy órát posztol.

– Mikor jelentkezett az őrszobában?

– Reggel félnyolckor a leváltásnál.

– Most hazamegy?

– Nem, az őrszobában alszom.

– Van szabadnapja?

– Minden negyedik, de akkor felügyeletre vezényelnek.

– Mi történt ezen az őrségen?

– Először is megbízást kaptam „személyek és tárgyak megfigyelésére”.

– (Rémülten.) Hát már a tárgyakat is megfigyeli?

– Csak azt a bádogtáblát ott. A vihar megrongálta. Aztán egy autót is szemmel kellett tartanom, a múltkor nem állt meg, gyorsajtás miatt körözik.

– Különben mi dolga akadt?

– Mihelyt fölálltam, behívtak ebbe a kiskocsmába, veszekedés volt, igazoltattam két egyént. Kilenckor idejött hozzám egy hölgy, valami háztartási személy, panaszkodott, hogy egy húsz év körüli boltiszolga, aki egy kézikocsit tolt, drasztikus kifejezéseket alkalmazva udvarolt neki, trágár énekeket dalolt: „süss ide babám... nézz ide angyalom...” és nem akart tágtítani melőlle. Fölvettem a panaszt, de közben a boltiszolga elpuccolt.

– Gyakran jelentkeznek nők ilyen panaszokkal?

– Majdnem minden nap.

– Mit csinál a káromkodókkal?

– Főlírom őket, ha botrányosan viselkednek, bekísérem. Mi volt még? Három ittasság, egy csendháborítás. (*Elmélez.*) A népek megint isznak. Egy összeesés is volt, a másik utcában. Szívujj. A mentők szállították el.

– A tüntetéseknél izgatott?

– A rendőr mindig érzi, milyen tömegekkel áll szemközt.

– Használta már löfegyverét?

– Soha.

– A kardját?

– Csak egyetlenegyszer. Egy nagyobb társaság jött a kávéházból, tizenkét úriember.

– Honnan tudja, hogy úriemberek voltak?

– Kabátot viseltek. Összevesztek, botokkal hadonásztak, rendre intetem őket, erre mind a tizenketten nekem estek, ütlegelni kezdtek.

– Az úriemberek?

– Azok. Mit tettem, a kiskardomhoz nyúltam, elszededgettem egyenkint a botjukat, bevittem a főkapitányságra a tizenkét úriembert, meg a tizenkét botot.

– Fizetése?

– Pótlékkal együtt havi százhatvan pengő. Nyugdíj is.

– Meddig kell majd szolgálnia?

– Harmincöt évig.

– Hány rendőr van nálunk?

– 4200. (*Egy egész nagyközség.*)

– Ki az első számú rendőr?

– Csikós Balázs, lovas.

– A legfiatalabbik?

– Huszonhárom éves.

A főváros közlekedési rendőrei nap- és porvédő szemüveget kaptak
1934. július
BTM Kiscelli Múzeum Fényképgyűjtemény
Képes Pesti Hírlap felvétele

„Vajon mire gondolhat ilyenkor? Talán a csillagokra, talán a szalonnára.”

- A legöregebbik?
- Hatvannyolc éves. Az már a főkapitányságon kezeli a telefont.
- Mikor szokott enni?
- Minden negyedik órában, őrváltás után.
- Dohányzik?
- Pipázok.
- Iszik?
- Nem járok én kocsmába soha. A hónap elején mehetnék, de akkor meg szégyellem. Ne gondolja a kocsmáros, hogy a rendőr azért iszik, mert most van pénze.
- Hol állt először poszton?
- A Tisza Kálmán téren.
- Mikor?
- 1919. szeptember 14-én, reggel 8-12-ig.
- Mit érzett?
- Rendkívül zavarban voltam.
- Miért?
- Nem tudtam, hová tegyem a kezem meg a lábam. Kocsik futottak jobbról-balról, emberek szaladgáltak össze-vissza. Azt hittem, hogy mindenki csak engem néz. (*Képzeli ezt a lázálmot.*) De néztek is. Odajött a közönség: „csak hogy magukat is látni, biztos úr, az Isten áldja, éljen a rendőrség”. A kommunizmus után volt.
- Ki szólította meg először?
- Egy asszonyság. Valami utcát keresett.
- Színházba jár?
- Ha felügyeleti szolgálatom van.
- Melyik a legszebb darab?
- A János vitéz.
- Regényeket olvas?
- Csak komoly munkákat.
- Mit?
- A Világtörténelmet. Az ókort meg a középkort.
- Az újkort nem?
- Azt nem.
- Politizál?
- A politikától szigorúan és hivatalosan tartózkodom.
- De mégis, az ókorban kiket szeret jobban: a görögöket vagy a rómaiakat?
- (*Határozottan.*) A rómaiakat.
- Milyen pályára készült?
- Mindig rendőr szerettem volna lenni.

– Mi ennek az oka?

– (Tűnődik.) Nem tudom. A rend...

(Valóban, a rend gyönyörű az élet zűrzavarában. Ezt hirdeti a rendőr is, a forradalmár is, csakhogy mindegyik másképpen értelmezi. Ebből a véleménykülönbségből támad a világtörténelem. Kétségtelenül vannak született rendőrlelkek is, a kézzelfogható, érzékkel tapintható rend rajongói, akik függetlenül osztályuktól és műveltségüktől, ösztönösen a hatalmat bálványozzák. Bismarck meséli emlékirataiban, hogy ő már iskoláskorában gyűlölte a lázadókat, a forradalom nadrágtalanjait és csahosait, még a szabadsághősöket is, mindig azoknak a páriján volt, akik a meglevő állapotokat igyekeztek megszilárdítani. Ez az egyszerű ember is ebbe a kategóriába tartozik. Amikor iskolai tankönyvét olvassa, szinte öntudatlanul a rómaiakat bámulja, akik elsőként valósították meg a katonai államot. Elégedett és boldog. Derékövén büszkén viseli a négyzögletes érclapot, szerény falanszteri számával.)

(B, 215–219. old.)